

ความหมายเชิงการณลักษณะของประโยค ที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกัน

Aspectual meaning of a sentence with Thai aspect markers “kamlang” and “yu:”

ทัศนีย์ แม่นดาวรัตน์ Thasanee Mekthawornwathana*

ปพนพัชร ชัยศิริวิกรม Paphonpat Chaisirivikorm**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกัน ในประโยคภาษาไทยกรุงเทพฯปัจจุบัน ข้อมูลที่ศึกษาได้มาจากฐานข้อมูลภาษาไทยบนเว็บไซต์ <http://www.arts-chula.ac.th/~ling/Thai>

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เมื่อตัวบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกันในประโยค ความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคจะเป็นแบบไม่สมบูรณ์ จำแนกได้เป็น 2 ประเภทย่อย คือการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่ และการณลักษณะดำเนินอยู่

ทั้งนี้พบข้อสังเกตว่านอกจากคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง..อยู่” แล้ว อาจมีองค์ประกอบอื่นในประโยคที่มีผลต่อความหมายเชิงการณลักษณะของประโยค ได้แก่ การณลักษณะประจำคำ คำวิเศษณ์บ่งเวลาและคำสันธาน

คำสำคัญ: การณลักษณะทางไวยากรณ์ การณลักษณะประจำคำ การณลักษณะกำลังดำเนินอยู่ การณลักษณะดำเนินอยู่

* นักศึกษาระดับปริญญาเอก ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กทม. 10330

** นักศึกษาระดับปริญญาเอก ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กทม. 10330

Abstract

This research examines the aspectual meaning of a sentence having Thai aspect markers, /kamlaŋ / and /yu:/ used in the present period. The data elicited is based on 450 Thai sentences from Thai Corpus shown on the website <http://www.arts-chula.ac.th/~ling/Thai>.

The results indicate that when /kamlaŋ /is compatible with /yu:/, the grammatical meaning of the sentence is considered imperfective, which can be classified into 2 subtypes, progressive and continuative aspect.

The findings suggest that not only /kamlaŋ /and /yu:/ but also various kinds of elements in the sentence that play an important role in determining the aspectual meaning of the sentence which are lexical aspect, adverbs of time and conjunction.

Keywords: *Grammatical aspect Lexical aspect Continuative aspect Progressive aspect*

บทนำ

การณลักษณะเป็นสิ่งที่สำคัญที่มีอยู่ในทุกภาษา โดยแต่ละภาษาจะมีกลวิธีการแสดงการณลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ทั้งในแง่จำนวนและตัวบ่งชี้ (Comrie, 1976) เช่น การใช้หน่วยรากศัพท์หรือหน่วยศัพท์ของคำกริยา (Verb roots หรือ Stems) ในภาษากลุ่มสลาวิค การเติมวิภัติปัจจัยในภาษากลุ่มโรมานซ์ (Bickel, 1997) การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ การเปลี่ยนการเรียงลำดับคำ หรือการเข้าคำกริยา (Bybee, 1985)

อาจกล่าวได้ว่าในจำนวนหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับระบบไวยากรณ์ในภาษานั้น “การณลักษณะ” ได้รับความสนใจศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากยังมีประเด็นที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ เช่น การกำหนดนิยามของคำว่า การณลักษณะที่แตกต่างกันเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะงานของตน (Comrie, 1976) (Bybee, 1985), (Ramchand, 1997) การใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์แตกต่างกันทำให้รู้ภาษาเดียวกันถูกจัดไว้ในประเภทการณลักษณะที่แตกต่างกัน (Hana, 1999) หรือการใช้คำว่า “การณลักษณะ” ในลักษณะกำกวมไม่ระบุว่าเป็นการณลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect) หรือการณลักษณะประจำคำ (lexical aspect)

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะในภาษาไทยโดยตรง พบว่า มีผู้ศึกษาไว้ไม่มากนัก ส่วนใหญ่แล้วเป็นการศึกษาเรื่องกาล แต่ได้กล่าวถึงผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะไว้เพื่อประกอบการอธิบายเรื่องกาลเท่านั้น อาทิ งานวิจัยของ มาลี คูสมิต (2527) นิตยา กาญจนะวรรณะ (2522) อิงอร สุพันธ์ุณิข (2528) พูลสุข รัตนทยานนท์ (2525) และอภิญญา สร้อยสุหรั (2528) ส่วนงานวิจัยที่ได้ศึกษาเรื่องการณลักษณะในภาษาไทยไว้อย่างละเอียด ได้แก่ งานของบุญญปฏิพากย์¹ (Boonyapatipark, 1983) สุขเกษม² (Sookgasem, 1990) และคเชนทร์ ตัญศิริ³ (2548)

อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่เกี่ยวกับการณลักษณะในภาษาไทยข้างต้นล้วนแล้วแต่เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีตัวบ่งชี้การณลักษณะปรากฏอยู่เดี่ยว ๆ เท่านั้น ในขณะที่มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ (2546) ศึกษาความหมายเชิงประวัติของคำว่า “แล้ว” “อยู่” และ “อยู่แล้ว” เป็นการศึกษาข้ามสมัยและสนใจการปรากฏร่วมกันของคำว่า “อยู่” และ “แล้ว” แต่ไม่ได้มุ่งศึกษาเรื่องการณลักษณะโดยตรง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าเมื่อการณลักษณะ 2 คำปรากฏอยู่ร่วมกัน ความหมายของประโยคเชิงการณลักษณะจะเปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อปรากฏแยกจากกันหรือไม่อย่างไร โดยเลือกศึกษาการณลักษณะทางไวยากรณ์ 2 คำ คือ “กำลัง” และ “อยู่”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกัน

¹Boonyapatipark (1983) มุ่งศึกษาการณลักษณะทางไวยากรณ์

²Sookgasem (1990) มุ่งศึกษาการณลักษณะประจำคำ

³คเชนทร์ ตัญศิริ (2548) ศึกษาทั้งการณลักษณะทางไวยากรณ์ และการณลักษณะประจำคำ

สมมติฐานการวิจัย

ความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกัน แตกต่างจากความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ ทั้ง 2 คำนี้ปรากฏอยู่เดี่ยว ๆ

ขอบเขตการวิจัย

1. งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการณลักษณะทางไวยากรณ์ คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ที่ปรากฏร่วมกันในภาษาไทยกรุงเทพเท่านั้นไม่ครอบคลุมภาษาถิ่น
2. ศึกษาเฉพาะการณลักษณะทางไวยากรณ์ คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ที่ปรากฏร่วมกัน ในภาษาปัจจุบันเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้มาจากรฐานข้อมูลภาษาไทยบนเว็บไซต์ <http://www.arts-chula.ac.th/~ling/Thai> และเพื่อให้ครอบคลุมบริบทการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันได้มากที่สุด จึงคัดเลือกตัวอย่างประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ คำว่า “กำลัง...อยู่” จากทุกหมวดหมู่บนเว็บไซต์ รวม 9 หมวดหมู่ ได้แก่ เรื่องสั้น นวนิยาย บทความทั่วไป ข่าว หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ บทความวิชาการ บทความทนา สุนทรพจน์นายชวน และสุนทรพจน์ทักษิณ โดยได้คัดเลือกตัวอย่างประโยคจากทุกหมวดหมู่แบบสุ่ม หมวดหมู่ละ 50 ประโยค รวมจำนวน ประโยคที่นำมาศึกษาทั้งสิ้น 450 ประโยค

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความหมายเชิงการณลักษณะทางประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะ คำว่า “กำลัง...อยู่” โดยให้คำจำกัดความและแบ่งประเภทการณลักษณะตามแนวคิดของคอมรี (Comrie, 1976) เนื่องจากมองว่า การศึกษามุมมองต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ตามแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ

คอมรีจำแนกการณลักษณะออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การณลักษณะสมบูรณ์ (perfective) และการณลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfective) แต่ละประเภทจำแนกออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ดังนี้

1. การณลักษณะสมบูรณ์ (perfective) หมายถึง ลักษณะเหตุการณ์ที่มีขอบเขตของเวลาที่สมบูรณ์แน่ชัด ทั้งตอนต้น ตอนกลาง และตอนสิ้นสุด จำแนกเป็น 4 ประเภทย่อย ตามความสมบูรณ์ของการณลักษณะ ได้ดังนี้

1.1 ความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้ว แต่ยังมียุทธผลต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น “John has arrived” หมายความว่า จอห์นมาถึงแล้ว และผลที่ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน คือ จอห์นยังคงอยู่ที่นี้

1.2 ความสมบูรณ์ในแง่ของประสบการณ์ (experiential perfect) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นไปแล้วอย่างน้อย 1 ครั้งในอดีต เช่น John has been to Ireland หมายความว่า จอห์นเคยไปไอร์แลนด์ (อย่างน้อยที่สุด 1 ครั้งในอดีต)

1.3 ความสมบูรณ์ในแง่คงเดิม (perfect of persistent situation) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วและยังคงสภาพเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น “John has lived here for 3 years” หมายความว่า

จอห์นอยู่ที่นั่นมาแล้วเป็นเวลา 3 ปี และตอนนี้ก็ยังคงอยู่ที่นั่น

1.4 ความสมบูรณ์ในแง่อดีตที่เพิ่งผ่านพ้นไป (perfect of recent past) หมายถึง เหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นและสิ้นสุดลง เช่น “John has recently arrived” (จอห์นเพิ่งมาถึงเมื่อสักครู่นี้) คือ การมาถึงของจอห์นเพิ่งเกิดขึ้น

2. การณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfective) หมายถึง ลักษณะของเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาไม่แน่ชัด ไม่สมบูรณ์ กล่าวคือ ผู้พูดมองเห็นภาพของเหตุการณ์ภายในขอบเขตเวลาเฉพาะตอนกลางที่เหตุการณ์กำลังดำเนินอยู่เท่านั้น จำแนกเป็น 2 ประเภทย่อย ดังนี้

2.1 การณ์ลักษณะประจำ/ นิสัย หมายถึง ลักษณะของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลายครั้งติดต่อกัน โดยมีช่วงเวลาในการเกิดซ้ำระยะเวลาหนึ่ง เช่น “John used to work here” หมายความว่า จอห์นเคยทำงานอยู่ที่นั่น ซึ่งกินระยะเวลาช่วงหนึ่ง

2.2 การณ์ลักษณะดำเนินต่อเนื่อง หมายถึง ลักษณะของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินต่อไปเรื่อยๆ โดยไม่รู้จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ว่าจะเสร็จสิ้นเมื่อใด จำแนกเป็น 2 ประเภทย่อย ดังนี้

2.2.1 การณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ หมายถึง ลักษณะของเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งผู้พูดมองจุดแห่งเวลานั้นว่ามีสภาพนิ่งหรือคงที่ มักปรากฏกับกริยาไม่ทรงสภาพ (non-stative verb) เช่น “John is working” (จอห์นกำลังทำงานในขณะที่ผู้พูดพูดประโยคนี้)

2.2.2 การณ์ลักษณะดำเนินอยู่ หมายถึง ลักษณะของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดำเนินต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ ในช่วงระยะเวลาที่นานพอสมควร มักปรากฏกับคำกริยาทรงสภาพ (static verb) เช่น “I see you there in the garden” (ฉันเห็นคุณอยู่ในสวนนั้น)

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เมื่อตัวบ่งชี้การณ์ลักษณะ “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกันในประโยค ความหมายเชิงการณ์ลักษณะของประโยคจะเป็นแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective) เนื่องจากสื่อลักษณะเหตุการณ์ซึ่งผู้พูดมองสภาพของเหตุการณ์ภายในขอบเขตเวลานั้นว่ามีความไม่สมบูรณ์ คือ มองเห็นเฉพาะตอนกลางขณะเหตุการณ์ดำเนินอยู่เท่านั้น แต่มองไม่เห็นจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

ความหมายเชิงการณ์ลักษณะของประโยคเมื่อ คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกัน จำแนกเป็น 2 ประเภทย่อย ๆ ได้ดังนี้

1. การณ์ลักษณะกำลังดำเนินอยู่ หมายถึง ลักษณะของเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่งซึ่งผู้พูดมองจุดแห่งเวลานั้นว่ามีสภาพนิ่งหรือคงที่ ดังตัวอย่าง

(1) ทราบว่าได้แยกทางกันแล้ว นายมานพกล่าวด้วยว่า คืนวันที่ 26 มี.ค. ประมาณ 5 ทุ่ม ขณะที่ตนกำลังส่องกบอยู่กลางทุ่งนาใกล้ที่เกิดเหตุ ได้ยินเสียงคนขี่รถจักรยานยนต์มาจอดแล้วดับเครื่องห่างจากที่เกิด

(2) ว่า 5 ปีแล้ว กิจการค้าไปได้เรื่อย ๆ ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด จนกระทั่งเมื่อวันที่ 8 ส.ค. ที่ผ่านมา ขณะที่กำลังดูแลร้านอาหารอยู่ด้านหน้า ได้มีกลุ่มทหารว่าแดง จำนวน 3 คน เข้ามาสั่งสุราอาหารไปกิน

(3) หนีไป ตนจึงให้นายศักดิ์ชัยขี่มอเตอร์ไซด์ มาส่งที่โรงพยาบาลดังกล่าว ต่อมาในขณะที่เจ้าหน้าที่กำลังสอบปากคำนายชาคริตอยู่นั้น ได้รับแจ้งจากโรงพยาบาลปิยะมินทร์ ว่า มีผู้ถูกยิงได้รับบาดเจ็บมา

(4) บราวน์ส และสมิธ แอนด์ เวสสัน (เอสแอนด์ดับบลิว) รามากฤษณ์นท์ ระบุด้วยว่า ขณะที่เธอและพ่อค้าอาวุธกำลังตรวจสอบสินค้าอยู่นั้น บริเวณด้านนอกจุดนัดพบอิงอลไปด้วยเสียงรบกวนทั้งของ

ทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติภายใน

(5) องบ้านจะครับ แล้วก็อย่าลืมเผื่อแผ่ไปถึงคนรอบข้างด้วย ช่วยๆ กันครับ หน ทางยังอีกยาวไกล ในขณะที่เรากำลังเลือกจะเปลี่ยนบ้างไม่เปลี่ยนบ้างอยู่นี้เอง ทางยุโรปกับอเมริกาเขา กำลังเข้าสู่ยุคที่ 2 ของสนุคซ์แล้วครับ นั่นคือเรื่องของการนำเอาไปใช้งาน

จากตัวอย่างประโยคที่ (1)-(5) พบว่าความหมายเชิงการณลักษณะของทุกประโยคล้วนแล้วแต่สื่อความหมายว่าเหตุการณ์นั้น ๆ กำลังเกิดขึ้นแบบมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและมีจุดสนใจเป็นพิเศษที่ลักษณะพลวัตของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คือ “ส่องกบ” “ดูแล” “สอบปากคำ” “ตรวจสอบ” และ “เลือก” ตามลำดับ

เหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยมองว่า ประโยคทั้งหมดข้างต้นสื่อความหมายการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่นั้น เนื่องจากทุกประโยคจะปรากฏร่วมกับคำสันธาน “ขณะที่” ซึ่งบอกให้รู้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามมาต้องเป็นเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกับเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งกล่าวถึง ในขณะที่เหตุการณ์ที่มีตัวบ่งชี้ การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง... อยู่” กำลังดำเนินอยู่ ผู้พูดก็มองเห็นว่ามีเหตุการณ์หนึ่งดำเนินอยู่ในเวลาไล่เลี่ยกัน โดยอาจมองเห็นขอบเขตเวลาเริ่มต้นหรือสิ้นสุดของเหตุการณ์หรือไม่ก็ได้

ในตัวอย่างประโยคที่ (1)-(5) ผู้พูดมองไม่เห็นขอบเขตเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของกริยา “ส่องกบ” “ดูแล” “สอบปากคำ” “ตรวจสอบ” และ “เลือก” ว่าเกิดขึ้นเมื่อใด และจะสิ้นสุดเมื่อใด รู้แต่ว่าเหตุการณ์นั้น กำลังเกิดขึ้น ณ จุดเวลาอ้างอิงที่ผู้พูดกำลังกล่าวถึงเหตุการณ์นั้น ๆ อยู่

ในประโยคที่ (1)-(3) ผู้พูดมองเห็นขอบเขตเวลาตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้ายของอีกเหตุการณ์หนึ่ง เนื่องจากการณลักษณะเป็นแบบสมบูรณ์ กล่าวคือ “...คนร้ายขี้อัจฉริยะจนดัดมาจอดแล้วดับเครื่อง..” “....ได้มีกลุ่มทหารว่าแดง จำนวน 3 คน เข้ามาสั่งสุราอาหารไปกินจนเมาเมา...” และ “...ได้รับแจ้งจากโรงพยาบาลปิยะมิตรว่าผู้ถูกยิงได้รับบาดเจ็บมารักษาตัวอีกราย..”

ส่วนประโยคที่ (4) และ (5) อีกเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกันกับประโยคที่มีการณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง...อยู่” ผู้พูดมองไม่เห็นขอบเขตเวลาตอนต้นและตอนท้ายของเหตุการณ์ แต่มองเห็นเฉพาะตอนกลางที่เหตุการณ์กำลังดำเนินอยู่เท่านั้น เนื่องจากการณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์เหมือนดังตัวอย่าง

“...บริเวณด้านนอกจุดนัดพบอิงอลไปด้วยเสียงร่ำไห้ของทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ... และ

“...ทางยุโรปกับอเมริกาเขากำลังเข้าสู่ยุคที่ 2 ของสนุคซ์แล้วครับ...”

จากตัวอย่างประโยคข้างต้นผู้พูดไม่รู้ว่าทหารเริ่มปฏิบัติหน้าที่เมื่อใดและจะปฏิบัติหน้าที่เสร็จเมื่อใด รู้แต่เพียงว่าขณะนี้กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ ในทำนองเดียวกันผู้พูดไม่รู้ว่าทางยุโรปกับอเมริกาเริ่มเข้าสู่ยุคที่ 2 ของสนุคซ์เมื่อใด และจะสิ้นสุดการเข้าสู่ยุคที่ 2 เมื่อใด รู้แต่เพียงว่าขณะนี้กำลังอยู่ในยุคที่ 2 ของสนุคซ์

นอกจากนี้ความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคชนิดการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่ ยังพบเมื่อประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง.....อยู่” ปรากฏร่วมกับคำสันธาน “ระหว่างที่” หรือ “ระหว่าง” ดังตัวอย่าง

(6) ไปเที่ยวที่ร้านคาราโอเกะแห่งหนึ่งในตัวเมืองอ่างทอง ระหว่างที่ผู้ตายกำลังร้องเพลงอยู่นั้น ตนได้พูดแซวว่า “ร้องเสียงยังกับควาย” ทำให้ผู้ตายน้อยใจ นายศิริพลกล่าวอีกว่า

(7) บนรถเมล์ มีทั้งมิดทั้งปีนระดมยิงและ ฟาดฟันเข้าใส่พวกตน นายสมโภชน์กล่าวอีกว่า ระหว่างที่กำลังซุ่มมุนกันอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงปืนดัง 2 นัด ก่อนที่ฝ่ายตรงข้ามจะวิ่งหนี โดยนายวีระวัฒน์ถูก

กระสุนปืน ทรุดอยู่ กับที่

(8) ระหว่างที่ตำรวจ ปส.กำลังตรวจปัสสาวะกลุ่มวัยรุ่นอยู่นั้น นายปรีชา คุณตระกูล ผู้สื่อข่าวไทยรัฐ ประจำสิงห์บุรี ซึ่งทราบข่าวจากชาวบ้านย่านใกล้เคียงว่ามี

(9) แม้ว่าสัตว์จะสลบไปแล้วจริง ๆ ก็เชื่อว่าวางใจได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ หมอเดชาเล่าว่า ครั้งหนึ่งระหว่างที่กำลังง่วนกับการตรวจรักษาหมีตัวหนึ่ง อยู่ ๆ เจ้าหมีก็ฟื้นขึ้นมา ให้ยาสลบยังงัยมันก็ไม่ยอม

(10) ด้วย ระหว่างการปรับเปลี่ยนกล้อง กวางตัวเมียที่โตเต็มที่แล้วตัวหนึ่ง ก็โดดเข้าโจมตีหมาในที่กำลังลากเหยื่ออยู่ แต่คงเพราะเป็นการโจมตีแบบกล้า ๆ กลัว ๆ หมาในจึง ยังคงลากเหยื่อต่อไปได้โดยไม่สะทก

ผู้วิจัยมองว่า คำสันธาน “ระหว่างที่” และ “ขณะที่” มีความหมายใกล้เคียงกันอย่างมาก คือ บอกให้รู้ว่ามีเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์กำลังดำเนินอยู่ ณ จุดเวลาอ้างอิงที่ใกล้เคียงกัน โดยสังเกตว่าตำแหน่งของคำสันธานอาจอยู่ระหว่างประโยคที่กล่าวถึงเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ ดังตัวอย่างที่ (6)-(9) หรืออยู่หน้าประโยคที่กล่าวถึงเหตุการณ์ทั้ง 2 เหตุการณ์ดังประโยคที่ (10) ก็ได้

นอกจากการปรากฏร่วมกับคำสันธาน “ขณะที่” “ระหว่าง” และ “ระหว่างที่” แล้ว ประโยคที่มีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง...อยู่” จะสื่อความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่เมื่อประโยชน้อยในรูปทสนทนา ดังตัวอย่าง

(11) กัน “อย่าเอ็ดไป ผมทำงานรับจ้างบ่อนดูต้นทางให้กับนักการพนัน ที่กำลังเล่นกันอยู่ อยู่ ๆ ก็มีไอบ้า ที่ไหนก็ไม่รู้ เอาอะไรมาโยนใส่หลังผม แล้วผมก็รู้สึกขยับมาเฉย ๆ

(12) นกก็เดินเข้ามาในห้อง เห็นตาอืดกำลังคุกเข่าอยู่ข้าง ๆ แม็กก็พูดลัฟยกขึ้นว่า “อืดกำลังออเขาเซคุณแม่อยู่ที่เดียว ถ้าจะขออะไรกระมัง” ตาอืดกลับไปนั่งที่เดิมแล้วพูดว่า

(13) เห็นตาอืดนอนเอาหัวหนุนตักพลอยอยู่ก็ร้องขึ้นว่า “แหมน่าเอ็นดูจริง กำลังฉอเลาะคุณแม่อยู่ที่เดียวนะพ่ออืด” พลอยตอบแทนตาอืดว่า “อืดเขากำลังพูดถึง

ผู้วิจัยเห็นว่าประโยคทั้งหมดข้างต้นสื่อความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่เนื่องจาก ประโยคในรูปทสนทนา (ที่อยู่ในเครื่องหมายคำพูด) สื่อความหมายแฝงได้ว่าผู้พูดกำลังพูดถึงถึงลักษณะเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น เช่น ประโยคที่ (11) ผู้พูดปรามผู้ฟังไม่ให้เสียงดัง เนื่องจากตนกำลังกระทำเหตุการณ์บางอย่างอยู่ขณะนั้น ซึ่งกรณีเช่นนี้พบได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น เราอาจพูดว่า “อย่าเสียงดัง น้องกำลังหลับอยู่” หรือ “อย่ามาทวงใจ กำลังทำงานอยู่” (บางครั้งอาจพบคำพูด “อย่าเสียงดัง” น้องหลับอยู่ “แต่ผู้วิจัยมองว่า ประโยคนี้มีน้ำหนักของการปรามเบาว่าประโยคแรก เนื่องจากผู้ฟังอาจมองว่าน้องนอนอยู่มาระยะหนึ่งแล้วและอาจหลับลึกไปแล้ว และได้ยินเสียงดังของตน ดังนั้นการส่งเสียงดังอาจไม่ทำให้น้องตื่น ดังนั้นจึงพบว่าในการห้าม ผู้พูดมักให้เหตุผลของการห้ามไม่ให้ผู้ฟังกระทำกริยานั้น ๆ โดยการใช่ว่าประโยคที่มีความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่

ในประโยคที่ (12) และ (13) ก็จัดเป็นประโยคที่สื่อความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่ด้วย เหตุผลที่ว่าประโยคที่อยู่ในเครื่องหมายคำพูด สื่อความหมายว่าผู้พูดกำลังพูดถึงถึงเหตุการณ์ที่ตนเองมองเห็นว่า กำลังดำเนินอยู่ เช่น การที่ผู้พูดที่เป็น “แม่” ในประโยคที่ (12) พูดกับผู้ฟัง (อืด) “อืดกำลังออเขาเซคุณแม่อยู่ที่เดียว ถ้าจะขออะไรกระมัง” สื่อความหมายว่าขณะที่ผู้พูดเห็นว่า เหตุการณ์ “อืดกำลังออเขาเซคุณแม่ของผู้พูดหรือคุณยายของผู้ฟังกำลังดำเนินอยู่ หรือในประโยคที่ (13) ที่ผู้พูดเห็นว่า ขณะนั้นผู้ฟัง (อืด) กำลังฉอเลาะคุณแม่ของผู้พูด

เนื่องจากตามบริบทการใช้ภาษาจริงอาจมองได้ว่าเป็นเรื่องแปลก ที่ผู้พูดจะพูดถึงการกระทำของผู้ฟังกับผู้ฟัง โดยใช้ประโยคที่สื่อความหมายเชิงการณลักษณะแบบอื่น เช่น “อ้อด ออเขาจะคุณแม่อยู่ที่เดียว ถ้าจะขออะไรกรรมัง” หรือ “อ้อด เคยออเขาจะคุณแม่อยู่ที่เดียว ถ้าจะขออะไรกรรมัง” หรือ “อ้อดเคยออเขาจะคุณแม่แล้วที่เดียว ถ้าจะขออะไรกรรมัง”

นอกจากนี้ยังพบว่าประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง...อยู่” จะสื่อความหมายเชิงการณลักษณะที่ต่อเนื่องเกิดกับกริยาลีที่มีสมบัติทางความหมาย ดังนี้ [+ พลวัต] [+ จุดสิ้นสุด] [+ กินเวลา] ดังตัวอย่าง

(14) ครึ่งหนึ่งผมไปตามกระทิง ได้ยินเสียงร้องของหมูป่าแล้วหายไป ลักพักหนึ่งระหว่างทางผมเห็นหมาป่ากำลังลากไส้หมูป่าออกมากัดกิน หมูป่าตัวนั้นมันยังหายใจระวยอยู่เลย “หมูป่าเวลาโดนหมาในไล่ มักไม่รอด เพราะมันไม่ค่อยจะหนีลงน้ำ ผิดกับกวาง ผมเคยเห็นแถว ต้นน้ำ

(15) มันก็หัน หลังกลับ ค่อย ๆ กระโดดไปตามก้อนหินจนลับตาไป วุฒิเล่าว่าเมื่อเขาเดินกลับมาถึงฝูงหมาในกำลังกินเหยื่ออยู่พอดี โดยมีตัวหนึ่งคอยคุมเชิงอยู่ ด้านนอก ถ้าไม่ใช่มายก็น่าจะเป็นจำฝูงที่คอยระวังภัยให้แก่ฝูง มีลูกหมาสองตัวอยู่ในฝูงหมาในที่กำลัง

(16) อข้างซ้ายที่ว่างอยู่กระซอกลูกเลื่อนดังแกร็ก แล้วเอี้ยวตัวเบนปากกระบอกปืนไปทางไอบ้า ที่กำลังควบปุเลง ๆ อยู่บนรถคันแล้วคันเล่าทางด้านหลัง โทเศศรีลิกจับแปลบที่ลำตัว

จากตัวอย่าง พบว่าคำกริยาในกริยาลี “ลาก” “กิน” “ควบ” ใน “ลากไส้” “กินเหยื่อ” และ “ควบปุเลงๆ” ปกติแล้วเป็นการณกระทำที่มีคุณสมบัติทางความหมายเป็น [+ พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+ กินเวลา] แต่ผู้วิจัยมองว่าหากพิจารณาความหมายของคำกริยาเหล่านี้ร่วมกับคำนามที่ตามมาคือ “ไส้” “เหยื่อ” เป็น “ลากไส้” และ “กินเหยื่อ” หรือ ร่วมกับคำว่าวิเศษณ์ที่ตามมา คือ “ปุเลง ๆ” ทำให้มองได้ว่า ลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีคุณสมบัติเป็น [+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [+ กินเวลา] เนื่องจากตามความเป็นจริงแล้วประโยคที่ (14) หมาป่าจะลากไส้หมูป่าไปเรื่อย ๆ ไม่ได้ เนื่องจากไส้มีความยาวจำกัด เมื่อลากจนสุดความยาวของไส้ก็ต้องหยุดลาก ต่างจากการลากสิ่งของอื่น เช่น “ลากขง” “ลากเส้น” ที่มีคุณสมบัติ [- จุดสิ้นสุด] เนื่องจากการลาก 2 กรณีหลังนี้ ไม่ถูกจำกัดโดยความยาวของวัตถุที่ถูกลาก ซึ่งลากไปได้เรื่อย ๆ ไม่มีจุดสิ้นสุด

ในประโยคที่ (15) ก็เช่นกัน ผู้วิจัยมองว่ามีจุดสิ้นสุดเนื่องจากหมาป่าจะล่าเหยื่อที่ละตัว และกินหมดก็ล่าใหม่ เช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าลักษณะเหตุการณ์ “กินเหยื่อ” ของหมาป่ามีจุดสิ้นสุด

ในประโยคที่ (16) พบว่า เมื่อกริยา “ควบ” ที่มีคุณสมบัติทางความหมายเป็น [+ พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา] เกิดกับส่วนขยาย “ปุเลง” เป็น “ควบปุเลง ๆ” ผู้วิจัยมองว่า การควบในลักษณะดังกล่าว เป็นเรื่องที่ถูกกระทำไม่สามารถกระทำได้ตลอด แต่จะทำชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้นแล้วหยุดเนื่องจากสถานการณ์บังคับ เช่น ปวดเมื่อยร่างกาย หรือ ม้าที่เป็นพาหนะทนไม่ได้ เนื่องจากการควบในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้ผู้กระทำและผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ คือ “ม้า” ได้รับผลกระทบในแง่ลบ ดังนั้นเมื่อกระทำเหตุการณ์ที่มีลักษณะเช่นนี้ ซึ่งระยะเวลาหนึ่งก็ต้องหยุดกระทำ ผู้วิจัยจึงมองว่า “ควบปุเลง ๆ” มีคุณสมบัติทางความหมายเป็น [+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]

จากตัวอย่างประโยคที่ (14) – (16) จึงสรุปได้ว่าตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง...อยู่” เมื่อปรากฏร่วมกับกริยาลีที่มีลักษณะการณก่อนผล คุณสมบัติทางความหมายเป็น [+พลวัต] [จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา] จะทำให้ประโยคสื่อความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่

2. การณัลักษณะดำเนินอยู่ หมายถึง ลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ ในช่วงระยะเวลาที่นานพอสมควร ซึ่งผู้พูดมองว่า เวลานั้นมีลักษณะพลวัต คือ เคลื่อนที่ไปข้างหน้าเรื่อย ๆ

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อตัวบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง...อยู่” ในประโยค ประโยคนั้นจะสื่อความหมายเชิงการณัลักษณะดำเนินอยู่ใน 2 กรณีดังนี้

1. เมื่อมีคำวิเศษณ์บอกเวลา “ตอนนี้” “เดี๋ยวนี้” “ในเวลานี้” “ขณะนี้” “ในปัจจุบัน” และ “วันนี้” ดังตัวอย่าง

(17) ล้วงหน้า แล้วมาของบประมาณตอนหลังจะไม่ทัน ก็เลยให้ของบประมาณด้วยวิธีการที่ของบกลางไปช่วย **ตอนนี้เขากำลังเร่งสำรวจอยู่** มีคนการหลาย

(18) ทางด้านนาโนกำลังฮิตมาก เช่น **เดี๋ยวนี้**เขาสามารถคิดค้นเครื่องมือตัวเล็ก ๆ ขนาดเท่าโมเลกุล และกำลังคิดวิธีการส่งเข้าไปในร่างกายของมนุษย์และเข้าไปถึงจุดที่มีเชื้อโรคหรือที่เป็นโรครอยู่และปล่อย

(19) พืชหรือที่จะผลิดมากขึ้น แทนที่จะใช้การพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบของการบริโภคอย่างเดียวย่างที่เรา กำลังจะเข้าสู่แนวทางนั้นอยู่ หรือ**ทำอยู่เวลานี้** ซึ่งผมคิดว่าจะนำพาให้เราเข้าสู่ทางตันมากขึ้น

(20) เป็นเพียงความบกพร่องของบุคคล หรือทหารที่เกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้น เช่น รัฐบาลสหรัฐและอังกฤษ ที่กำลังทำการสอบสวนทหารผู้กระทำความผิด และ**ลงโทษอยู่เวลานี้** นักหนังสือพิมพ์อเมริกันไม่น้อยก็กำลังทำอย่างเดียวกัน บางคนเรียกทหารผู้ป่าเถื่อนเหล่า

(21) ิต ซึ่งมีมาอย่างต่อเนื่องหลายปีนะครับ การข่าวก็ทราบว่าคุณนั้นคนนี้เขาเชื่อมโยงคนนี้ แต่**ขณะนี้**เรากำลังหาหลักฐานอยู่ ไปดูต้นตำรับในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านที่คลองเประยะ เมื่อวานนี้ได้แวะไปที่ตำบลคลองเประ

(22) สงบในพื้นที่ภาคใต้ เรื่องของปัญหาภาคใต้ นะครับ **ขณะนี้**ค่อนข้างชัดเจนว่าปัญหาคืออะไร อย่างไร **เรากำลังแก้ปัญหาอยู่** ระหว่างแก้ปัญหาที่มีปัญหาเกิดขึ้นต่อเนื่องไม่เป็นไร เราจับประเด็นได้

(23) ดรากรอนโค่น กลับอาจขยายตัวสู่ผู้คนทั่วไปในวงกว้าง ข้ามรอยกับประเทศอื่น ๆ ที่มีเส้นทางเดียวกับที่เรา**กำลังขึ้นขมอยู่**ในปัจจุบัน เราขอวิงวอนให้รัฐบาลทวนวิธีจัดการปัญหาด้วยความรุนแรงที่

(24) กันสรุปว่า เกิดจากความล้มเหลวของระบบการศึกษาในกระบวนทัศน์แบบแยกส่วน นำมาสู่การปฏิรูปการศึกษาที่กำลัง**ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน** ด้วยเป้าหมายเพื่อสร้างการเรียนรู้แบบองค์รวม ที่จะทำ

(25) ยางมีเสื่อมสภาพ แต่การขยายวงครั้งหนึ่งราคาจะอ่อนตัวเล็กน้อยเป็นเรื่องธรรมดา แต่**วันนี้**เรารู้ว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ เราว่าสัญญา กำลังจะเซ็นวันที่ 7 มันยังไม่อ่อนหรอก ไม่อ่อนก็ต้องรีบ

(26) ไม่ได้เรียนให้หมดไป ในขณะที่เรากำลังพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปพร้อมกัน ฉะนั้น **วันนี้**เป็นวันที่ถือว่าเรากำลังให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียน ผมก็เป็นคนชนบทที่ผ่านการเรียน

เหตุผลที่ผู้วิจัยมองว่าคำวิเศษณ์ดังกล่าวทำให้ความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยคที่มี “กำลัง...อยู่” เป็นแบบการณัลักษณะดำเนินอยู่ เนื่องจากมองว่าคำวิเศษณ์บอกเวลาดังกล่าว แฝงความหมายว่า “ช่วงเวลา ณ ปัจจุบัน” ไม่ใช่ “จุดเวลา ณ ปัจจุบัน” ดังนั้น จึงไม่ได้ทำให้ประโยคมีความหมายเชิงการณัลักษณะกำลังดำเนินอยู่ ดังในตัวอย่างที่ (1)-(16)

ยกตัวอย่างประโยคที่ (17) สื่อความหมายว่า ณ ช่วงเวลานี้ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควร “เขาดำเนินการสำรวจอยู่” ไม่ได้หมายความว่า ขณะที่ผู้พูดมองเหตุการณ์นี้อยู่ เขากำลังทำกริยาสำรวจ เพราะคำว่า “ตอนนี้” อาจหมายความว่าขณะที่ผู้พูดมองเหตุการณ์นี้อยู่ “เขา” อยู่ในช่วงการสำรวจเท่านั้น” และ

อาจทำไปเรื่อย ๆ ขณะที่ผู้พูดไม่ได้มองอยู่ก็ได้

เช่นเดียวกับประโยคที่ (18)-(26) ที่สื่อความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดำเนินอยู่ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ไม่ใช่กำลังดำเนินอยู่ ณ จุดเวลาอ้างอิง คือ อยู่ในช่วงเวลาของการคิด การทำการ สอบสวน การหาหลักฐาน การแก้ปัญหา การชื่นชม การดำเนินการ การทำ และการให้โอกาส

2. เมื่อตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง...อยู่” ปรากฏจนประโยคโดยไม่มีคำสัณฐานนำหน้า หรือตามหลัง และโดยไม่มีคำวิเศษณ์บ่งเวลาในประโยค ดังตัวอย่าง

(27) ที่คาดว่าคนร้ายน่าจะฉวยโอกาสเข้าไปในห้องของผู้ตาย โดยอาจ จะมาด้วยกันกับผู้หญิง หรือว่ามาเอง กำลังพิจารณาสืบสวนกันอยู่ ซึ่งคนร้ายน่าจะมากกว่า 1 คน ส่วนผู้หญิง ที่เคยติดต่อกับผู้ตาย นั้น เจ้าหน้าที่ได้เรียกไปสอบปากคำ

(28) มนุษย์ไม่ใช่นกปรอด จึงไม่สามารถพูดได้ว่า ถูกเลี้ยงมาอย่างดี และมีความสุขที่ได้อยู่ในกรง ผู้ที่กำลังกักขังนกนี้อยู่ โปรดเปลี่ยนความคิดที่เกิด ชีวิตของใคร ใครก็รัก

(29) มันทำงานที่เขาเลือกแล้วด้วยใจ มันคงเป็นเหตุผลเดียวกับเพื่อนพี่น้องในแวดวงเดียวกัน ที่ต่างก็กำลังปฏิบัติหน้าที่ของตนอยู่ในหน่วยงานเล็ก ๆ ทั่วประเทศ ภายใต้องค์กรที่มีเงื่อนไขและระบบงานเดียวกัน ด้วยความหวังและ ความตั้งใจ

(30) ตำรวจมอนซานโตสามารถเข้าไปในที่เก็บเมล็ดพันธุ์ ยุ่งฉางและในไร่ของคุณ เพื่อตรวจสอบว่าคุณกำลังปลูกอะไรอยู่ และดูว่าคุณเก็บอะไรไว้ในคลังเก็บเมล็ดพันธุ์บ้าง ตำรวจสามารถเรียกดูบันทึกเกี่ยวกับการเกษตรของ

สังเกตว่ากริยาทุกตัวในประโยค ที่ (27-30) มีการณลักษณะประจำคำแบบการณกระทำ ที่มีคุณสมบัติทางความหมาย [+พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา] ผู้วิจัยมองว่าประโยคทั้งหมดข้างต้นสื่อความหมายเชิงการณลักษณะดำเนินอยู่ เนื่องจากกริยาทุกตัวในประโยค คือ “พิจารณา” “กักขัง” “ปฏิบัติ” และ “ปลูก” เป็นกริยาที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการเกิดชั่วขณะหนึ่ง จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการณลักษณะประจำคำเช่นนี้สามารถปรากฏได้กับทั้งตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่” แต่จะสื่อความหมายเชิงการณลักษณะต่างกัน กล่าวคือ เมื่อปรากฏกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” จะสื่อการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่ แต่เมื่อปรากฏกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” จะสื่อความหมายเชิงการณลักษณะทรงสภาพ

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้ศึกษาเปรียบเทียบความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง...อยู่” เปรียบเทียบกับเมื่อพบ “กำลัง” หรือ “อยู่” ปรากฏเดี่ยว ๆ ในประโยค เก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลการใช้ภาษาไทยที่พบจริงในชีวิตประจำวันที่รวบรวมโดยภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บนเว็บไซต์ www.drts.chula.ac.th/~ling/Thaiconc เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคที่มีตัวบ่งชี้ “กำลัง” หรือ “อยู่” เป็นแบบใด

ผลการวิจัยพบว่าความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง...อยู่” เป็นแบบไม่สมบูรณ์ โดยแสดงถึงลักษณะเหตุการณ์ที่ผู้พูดมองเห็นเฉพาะตอนกลางของเหตุการณ์เท่านั้น ไม่เห็นตอนเริ่มและตอนจบ โดยพบว่าประโยคที่มีตัวบ่งชี้ทางไวยากรณ์ “กำลัง...อยู่” สามารถสื่อความหมายการณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ได้แตกต่างกันเป็น 2 ประเภทคือ การณลักษณะกำลังดำเนินอยู่ และการณลักษณะดำเนินอยู่

ความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่พบใน 3 กรณีคือ เมื่อตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง...อยู่” ปรากฏร่วมกับคำสันธาน “ขณะที่” หรือ “ระหว่างที่” ซึ่งเป็นคำที่สื่อความหมายแฝงบอกให้รู้ว่าเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์เกิดขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกัน กล่าวคือในขณะที่เหตุการณ์หนึ่งเกิดก่อนและกำลังดำเนินอยู่ (เหตุการณ์ในประโยคที่มีคำว่า “กำลัง...แล้ว”) อีกเหตุการณ์หนึ่งก็เกิดขึ้นและดำเนินอยู่ โดยผู้พูดอาจมองเห็นลักษณะเหตุการณ์ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้าย หรือมองเห็นเฉพาะตอนกลางของเหตุการณ์ที่ 2 ก็ได้

กรณีถัดมาที่ถือว่าประโยคสื่อความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่คือเมื่อพบคำว่า “กำลัง...อยู่” ในบทสนทนาถือเป็นคำพูดจริง ๆ ของผู้พูดกับผู้ฟังที่นำมาอ้างอิง เนื่องจากผู้วิจัยมองว่าในแง่การใช้ภาษาจริง หรือตามมุมมองวัจนปฏิบัติศาสตร์ ผู้พูดจะพูดกับผู้ฟังโดยกล่าวถึงเหตุการณ์/การกระทำของผู้ฟังที่ผู้พูดเห็นในขณะนั้น หรือกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบุคคลอื่น/ผู้อื่นให้ผู้ฟังรับรู้ ผู้พูดมักใช้รูปประโยคที่สื่อความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่

นอกจากนี้ความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่จะพบในกรณีที่คำกริยาปรากฏกับคำนามหรือวิเศษณ์ในรูปกริยาสี ที่สื่อความหมายของการกระทำที่มีจุดสิ้นสุด เกิดขึ้นได้ซึ่งระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แม้ว่าเมื่อกริยานั้นปรากฏเดี่ยว ๆ จะมีคุณสมบัติทางความหมายเป็น [+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา] เช่น “ลากไส้” “กินเหยื่อ” “ควบบูลอง ๆ” เนื่องจากการลากไส้จะสิ้นสุดลงตามความยาวของไส้ การกินเหยื่อจะสิ้นสุดเมื่อเหยื่อที่ล่ามาได้ถูกกินหมดไป เช่นเดียวกับการควบบูลอง ๆ ที่บังคับให้ผู้กระทำเหตุการณ์ต้องหยุดกระทำหรืออาจเนื่องมาจากสถานการณ์บีบบังคับ เนื่องจากไม่ใช้การควบในลักษณะปกติ

จากลักษณะของกริยาสีดังกล่าวผู้วิจัยจึงมองว่าเหตุการณ์โดยรวมของประโยคไม่สามารถดำเนินต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่การเกิดขึ้น ณ เวลาจุดใดจุดหนึ่งเท่านั้น จึงควรถือว่าเป็นการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่

นอกจากนี้พบว่าตัวบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง...อยู่” ยังทำให้ประโยคสื่อความหมายเชิงการณลักษณะดำเนินอยู่ใน 2 กรณี คือ เมื่อปรากฏร่วมกับคำวิเศษณ์บ่งช่วงเวลาเช่น “ตอนนี้” “เดี๋ยวนี้” “ในเวลานี้” “ขณะนี้” “ปัจจุบัน” หรือ “วันนี้” เนื่องจากคำดังกล่าวมีความหมายแฝงเรื่องช่วงเวลาบอกให้ทราบว่าลักษณะของเหตุการณ์ที่กล่าวนั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ที่มีขอบเขตนานกว่าคำว่า “ขณะที่” “ระหว่างที่” ที่แฝงความหมายว่า ณ จุดใดจุดหนึ่งของช่วงเวลา” ผู้วิจัยจึงมองว่ากรณีเช่นนี้ประโยคจะสื่อความหมายเชิงการณลักษณะไปในทิศทางเดียวกับคำวิเศษณ์ที่ปรากฏคือการณลักษณะดำเนินอยู่ที่มีลักษณะเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นและดำเนินต่อเนื่องได้เรื่อย ๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ความหมายเชิงการณลักษณะแบบนี้ยังพบเมื่อประโยคมีคำว่า “กำลัง...อยู่” ปรากฏโดยไม่มีความสันธานนำหน้าหรือตามหลัง และโดยไม่มีคำวิเศษณ์บ่งเวลาใด ๆ กรณีเช่นนี้ผู้วิจัยมองว่าทั้งคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” และ “อยู่” ต่างมีอิทธิพลต่อความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคเท่า ๆ กัน กล่าวคือ “กำลัง” สื่อความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่ ในขณะที่ “อยู่” สื่อความหมายเชิงการณลักษณะทรงสภาพ ดังนั้นเมื่อพิจารณาความหมายเชิงการณลักษณะของตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ของทั้ง 2 คำนี้ร่วมกัน มีเหตุผลที่ควรเชื่อได้ว่า “กำลัง...อยู่” จะทำให้ประโยคสื่อความหมายเชิงการณลักษณะ “ดำเนินต่อเนื่อง” คือ กำลังดำเนินอยู่ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเรื่อย ๆ (คือทรงสภาพ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง)

ประเด็นที่น่าสนใจที่ได้คือการปรากฏร่วมกันของตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่” เป็น “กำลัง...อยู่” ทำให้ประโยคสื่อความหมายเชิงการณลักษณะแบบดำเนินอยู่ แต่ในการบอกว่า

ประโยคมีความหมายเชิงการณลักษณะใด ไม่สามารถบอกได้จากตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นด้วย อาทิการณลักษณะประจำคำ, คำขยายต่าง ๆ ได้แก่ คำวิเศษณ์บ่งเวลาและคำสันธาน ซึ่งจากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าองค์ประกอบเรื่องคำสันธาน อาจมีความสำคัญในการบ่งชี้ความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคมากกว่าตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์

ที่กล่าวเช่นนี้เนื่องจากพบว่าเมื่อ “กำลัง...อยู่” ปรากฏในประโยคโดยไม่มีคำสันธานนำหน้า หรือตามหลังจะทำให้ประโยคนั้น ๆ สื่อความหมายเชิงการณลักษณะดำเนินอยู่ แต่เมื่อมีสันธานนำหน้าหรือตามหลัง กลับพบว่าความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคเปลี่ยนไปเป็นแบบกำลังดำเนินอยู่ตามความหมายของคำสันธานสันธานที่ปรากฏ

เนื่องจากการศึกษาเรื่องการณลักษณะในภาษาไทยยังมีผู้ศึกษาไว้โดยตรงไม่มากนัก ผู้วิจัยมองว่ายังมีหัวข้อที่น่าสนใจอยู่อีกมากที่สามารถศึกษาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องความหมายของประโยคที่มีตัวบ่งชี้การณลักษณะมากกว่า 1 ตัวปรากฏอยู่ร่วมกัน อาทิ คำว่า “อยู่” และ “แล้ว” ในประโยค “สมศรีไปโรงเรียนอยู่แล้ว” หรือ คำว่า “กำลัง” “อยู่” และ “แล้ว” ในประโยค “สมศรีกำลังจะไปโรงเรียนอยู่แล้ว” ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการภาษาศาสตร์อย่างมาก

เอกสารอ้างอิง

- คเชนทร์ ตัญศิริ. (2548). *ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์กับลักษณะประจำคำ: กรณีศึกษาโครงสร้างแบบสลับในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นิตยา กาญจนวรรณ. (2522). ภาษาไทยเรียกกาลอย่างไร. *วารสารอักษรศาสตร์*, 11 (กรกฎาคม 2522), 5-19.
- พลสุข รัตนทยานนท์. (2525). *ปัจจุบันกาลในภาษาอังกฤษและภาษาไทย: การศึกษาเปรียบเทียบ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์. (2546). *การศึกษาเชิงประวัติของคำว่า แล้ว อยู่ อยู่แล้ว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาลี คูลमित. (2527). *การศึกษาเปรียบเทียบของการใช้ภาษาที่แสดงเวลาในอดีตในภาษาอังกฤษและภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา สร้อยสุพรรณ. (2528). *การศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภาษาแสดงเวลาในอนาคตในภาษาอังกฤษและภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิงอร สุพันธุ์นิช. (2528). *กาลในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Bickel, Balthasar. (1997). Aspectual scope and the difference between logical and semantic representation. *Lingua*.102 (2-3), 115-131.
- Boonyapatipark, Tasanalai. (1983). *A study of Aspect in Thai. Ph D Thesis. University of London.*
- Bybee, Joan L. (1985). *Morphology*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Comrie, Bernard. (1976). *Aspect*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Filip, Hana. (1999). *Aspect Eventuality Types and Nominal Semantics*. (Outstanding Dissertations in Linguistics.) New York / London : Garland Publishing, Inc.
- Ramchand, G.C. (1997). *Aspect and Predication*. Oxford : Clarendon Press.
- Sookgasem , Prapa. (1990). *Morphology Semantics and Syntax of Auxiliaries in Thai*. Ph.D. Dissertation, University of Arizona

